

РЕАКЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ РЕЛІГІЙНОЇ СПІЛЬНОТИ НА РОСІЙСЬКУ ВІЙСЬКОВУ АГРЕСІЮ В УКРАЇНУ

Бокоч Вікторія

*доктор політичних наук, доцент,
професор кафедри міжнародної політики,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Проблема повномасштабного російського військового вторгнення в Україну, що відбулося 24 лютого 2022 р., відразу почала набувати міжнародного звучання. Українській владі та дипломатії з перших днів війни вдалося консолідувати світову спільноту на боротьбу проти російської окупації.

На російську агресію гостро зреагували як світські організації та діячі, так і релігійні. Проти неї насамперед рішуче виступили церкви та релігійні організації, що діють в Україні.

Непримириму позицію щодо російського збройного нападу на Україну зайняла Всеукраїнська рада церков і релігійних організацій. Прийняті нею заяви і звернення, спрямовувалися на захист від російської агресії. Зокрема, в одному із її звернень до ООН, НАТО, ЄС, ОБСЄ, ПАРЕ містилося прохання про надання Україні військових засобів забезпечення протиповітряної оборони.

Релігійні діячі України порушували перед Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців, Європейським Парламентом, Міжнародним комітетом Червоного Хреста та іншими міжнародними організаціями питання про створення гуманітарних коридорів для евакуації цивільного населення, насамперед жінок і дітей, з окупованих територій України.

Члени Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій одностайно підтримали ідею Генерального секретаря ООН Антоніу Гутерреша щодо припинення бойових дії під час святкування великих релігійних свят християнського Великодня, іудейського Песаха та мусульманського Рамадана.

Всеукраїнська рада церков і релігійних організацій у зверненні до білоруських релігійних діячів закликала їх докласти зусиль до недопущення втягування Білорусі у війну проти України [1].

Патріотичні позиції та велику активність у боротьбі із російськими загарбниками виявляли Православна церква України, Українська греко-католицька та Римсько-католицька церкви, протестантські, мусульманські, іудейські та інші релігійні організації, що діяли в Україні. Їхні очільники та послідовники постійно молилися за перемогу України над російськими окупантами, матеріально та фінансово підтримували її захисників, допомагали потерпілим від війни, надавали притулок біженцям та вимушеним переселенцям тощо. Чимало священнослужителів стали волонтерами. Значну допомогу Збройним силам України надавали військові капелани.

Військове вторгнення Росії в Україну засуджували не лише вітчизняні, а й світові релігійні організації та діячі. З перших днів війни ця проблема посіла важливе місце у діяльності папи Римського Франциска. І хоча спочатку його позиція щодо оцінки російської агресії була не досить чіткою, в подальшому вона стала цілком визначеною. Він однозначно визнав Росію агресором, засудив анексію нею українських територій. У спеціальному листі до українського народу, папа назвав війну «абсурдною» і «божевільною», а українців - «сміливим» і «сильним» народом.

Папа активно спілкувався з представниками України: неодноразово мав розмови з Президентом України В.Зеленським, зустрічався з посадовими особами, військовими, релігійними діячами, паломниками з України та ін.

У своїх публічних виступах і заявах Папа Римський Франциск значну увагу приділяв проблемі досягнення миру в Україні, пропонував своє посередництво у врегулюванні військового конфлікту, сприяв обміну полоненими. Він висловлював співчуття жертвам військового вторгнення в Україну, надавав їм матеріальну допомогу [2].

Проти російської агресії в Україну рішуче виступив Вселенський патріарх Варфоломій. Він різко засудив військове вторгнення Росії на українські терени, здійснював молитви за перемогу України, залучав ієрархів

Константинопольського патріархату до збору коштів для надання допомоги потерпілим від війни українцям [3].

Переконливим підтвердженням солідарності з українським народом в його боротьбі з російським агресором було відвідання Києва главою Англіканської церкви Великої Британії архієпископом Кентерберійським Джастіном Велбі [4].

У складній ситуації умовах війни опинилася Українська православна церква. Устами свого очільника митрополита Онуфрія вона засудила російське військове вторгнення в Україну [5]. Однак частина ієрархів та священнослужителів цієї церкви стали на шлях колабораціоналізму та співпраці з російськими окупантами, що призвело до значної втрати її довіри серед православних віруючих, всього українського народу. У хоча Українська православна церква останнім часом все частіше заявляє про свою незалежність від Московського патріархату, насправді залишається під її омофором. Це дає підстави патріарху Московському і всієї Русі Кирилу втручатися у справи української церкви.

Серед релігійних організацій у світі військове вторгнення в Україну відкрито підтримала лише Російська православна церква, яка тісно пов'язана із кремлівською владою. Патріарх Кирило благословив російських загарбників на військову агресію в Україну, схвалив мобілізацію. Такі дії цієї церкви та її очільника призвели до погіршення відносин з іншими церквами та релігійними організаціями світу.

Таким чином, російсько-українська війна позначилася на позиціях багатьох церков та релігійних організаціях різних конфесій в Україні і світі. Вони та їхні лідери, за винятком Російської православної церкви, всіма доступними їм засобами і методами включилися у боротьбу за припинення війни і перемогу України над російськими загарбниками.

Список використаних джерел

1. Звернення Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій у зв'язку з військовою агресією Росії проти України. ВРЦіРО. 24.02.2022. URL: <https://vrciro.org.ua/ua/statements/uccro-address-regarding-russian-military-aggression-against-ukraine>; Рада церков закликає створити гуманітарні коридори в Україні для евакуації дітей і жінок. ВРЦіРО. 03.03.2022. URL: <https://vrciro.org.ua/ua/statements/uccro-calls-to-create-humanitarian-corridors-in-ukraine-for-evacuation>; Рада церков закликає білоруських релігійних діячів не допустити залучення їх армії до війни проти України. ВРЦіРО. 09.03.2022. URL: <https://vrciro.org.ua/ua/statements/uccro-statement-on-belarus-role-in-war-against-ukraine>; Звернення Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій про надання засобів протиповітряної оборони для України та гуманітарних коридорів для порятунку цивільного населення. ВРЦіРО. 01.04.2022. URL: <https://vrciro.org.ua/ua/statements/uccro-appeal-on-necessity-of-no-fly-zone-over-ukraine-and-humanitarian-corridors>; Звернення Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій щодо безпеки під час вшанування релігійних свят. ВРЦіРО. 15.04.2022. URL: <https://vrciro.org.ua/ua/statements/uccro-appeal-on-security-during-religious-holidays>
2. Незвичний жест: Папа Римський відвідав посольство РФ через війну в Україні. Європейська правда. 25.02.2022. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/02/25/7134669/>; Ватикан закликає РФ припинити війну та пропонує посередництво. Європейська правда. 12.03.2022. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/03/12/7135838/>; Папа Франциск різко засудив війну в Україні. Європейська правда. 27.03.2022. URL: Папа Римський: допомагати Україні зброєю – морально прийнятно. Європейська правда. 15.09.2022. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/09/15/7146880/>; Папа

- Римський: Думки «декого» про застосування ядерної зброї – божевілля. Європейська правда. 21.09.2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/09/21/7368468/>; Папа Франциск і війна в Україні. Римсько-католицька церква в Україні. 29.09.2022. URL: <https://rkc.org.ua/golovna/obrane-golovna/papa-franczysk-i-vijna-v-ukrayini/>; Папа Римський закликав Путіна зупинити війну, а Зеленського - відкритись пропозиціям миру. Українська правда. 02.10.2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/10/2/7370037/>; Лист Святішого Отця до українського народу у дев'ятий місяць після початку війни. Українська греко-католицька церква. 25.11.2022. URL: <https://ugcc.ua/data/lyst-svyatishogo-ottsya-do-ukraynskogo-narodu-u-devyatyy-misyats-pislya-pochatku-viyny-1506/>
3. Вселенський Патріархат зібрав для України понад \$5 млн. РІСУ. 04.10.2022. URL: https://risu.ua/vselenskiy-patriarhat-zibrav-dlya-ukrayini-ponad-5-mln_n132797; Вселенський патріарх Варфоломій назвав війну в Україні «диявольською». Твоє місто. 28.01.2023. URL: https://tvoemisto.tv/news/vselenskiy_patriarh_varfolomiy_nazvav_viynu_v_ukraini_dyavolskoyu_142906.html
 4. Архієпископ Кентерберійський прибув із візитом до Києва. УКРІНФОРМ. 30.11.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-uarazom/3625173-arhiypiskop-kenterberijskiy-pribuv-iz-vizitom-do-kieva.html>
 5. Звернення Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Онуфрія до вірних та до громадян України. Українська православна церква. 24.02.2022. URL: <https://news.church.ua/2022/02/24/zvernennya-blazhennishogo-mitropolita-kijivskogo-vsijeji-ukrajini-onufriya-vernix-ta-gromadyan-ukrajini/#2023-03-20>